

SWEDISH
ENVIRONMENTAL
PROTECTION
AGENCY

Edgren, Jen
Tel: 010-698 11 56
jen.edgren
@naturvardsverket.se

BESLUT
2024-12-17

Ärendenummer
NV-08293-24

Storkprojektet
Naturskyddsföreningen i Skåne
Att: Petter Albinsson
Info@storkprojektet.se

Undantag för utsättning av vit stork

Beslut

Naturvårdsverket beslutar att Storkprojektet med Naturskyddsföreningen i Skåne (organisationsnummer 845000-4174) som huvudman får eller får låta;

- frisläppa vita storkar (*Ciconia ciconia*) i områden inom Skåne län, som bedöms lämpliga för arten.

Undantaget gäller till och med den 31 december 2025 under förutsättning att;

- utsättning inte sker om det finns risk för spridning av smittsamma sjukdomar,
- fåglar som ska frisläppas hålls, föds upp och sätts ut på sådant sätt och på sådana platser som ger dem förutsättningar för ett liv i det vilda,
- fåglar som frisläpps är ringmärkta,
- samråd med länsstyrelsen sker vid val av utsättningslokal,
- utsättningen så långt som det är möjligt undviks i närheten av dammar/våtmarker som har hotade och känsliga arter av groddjur som t. ex långbensgroda och grönfläckig padda,
- berörda markägare och i förekommande fall jakträttshavare ska ha lämnat sitt medgivande innan utsättning av vit stork får ske,
- berörd länsstyrelse och region vid Polismyndigheten har underrättats om utsättningen innan den påbörjas,
- utsättning inom skyddade områden eller andra områden med särskilda bestämmelser inte görs om inte tillstånd till detta har lämnats av berörd myndighet,
- en kopia på detta tillstånd samt medgivandet från projektet medförs vid all verksamhet som bedrivs med stöd av detta beslut,
- verksamheten bedrivs på ett sådant sätt att storkarna inte utsätts för onödigt lidande,
- verksamheten bedrivs med största möjliga hänsyn till såväl annat vilt som människor,
- ni **senast den 31 december 2025** lämnar en skriftlig redogörelse hur verksamheten bedrivits. Redogörelsen ska bland annat inkludera; hur

många individer som frisläppts, var fåglarna satts ut, var de utsatta fåglarna kommer från för hägn/har för ursprung. Ni ska även särskilt redogöra för hur de utsatta storkarna klarar sig i det vilda, effekterna av tidigare utsättningar samt övrig information som kan vara viktig för Naturvårdsverket att ta del av. Redogörelsen, märkt med detta besluts diarienummer, skickas till registrator@naturvardsverket.se.

Detta beslut kommer att delges med så kallad kungörelsedelgivning.

Vi kommer att publicera beslutet på vår webbplats www.naturvardsverket.se.

Bakgrund

Storkprojektet har ansökt om att fortsatt få sätta ut vit stork i Skåne län (senaste undantaget har diarienummer: NV-02254-21). Till ansökan har bifogats projektets utvecklingsplan för 2020-2024.

Av utvecklingsplanen, föregående års åiterrapporteringar samt kompletteringar framgår bland annat att;

Storkprojektet i Skåne bedriver uppfödning och utsättning av vit stork sedan 1989. Verksamheten är ett samarbete mellan Naturskyddsföreningen i Skåne och Skånes Ornitologiska Förening i projektform. Målsättningen är att återfå vit stork som en häckande och flyttande svensk fågelart. Omfattningen har vuxit över tid och för närvarande producerar projektets hägn 50-100 ungar årligen. När det gäller antalet par som krävs för en stabil svensk stam av häckande och flyttande vita storkar är det flera faktorer som spelar in. Olika beräkningar projektet gjort har landat i att mellan 100 och 150 par i Sverige borde vara tillräckligt för att klara såväl rekrytering som mellanårsvariationer. Det är också en populationsstorlek som projektet bedömer som rimlig att uppnå med utgångspunkt från befintlig habitatkvalitet och viss habitatrestaurering under de kommande åren. I denna bedömning ingår att framgången hos de häckande paren är täthetsberoende och sjunker då de blir för många på en och samma lokal.

Storkprojektets arbete löper i etapper om 5 år. En utvecklingsplan upprättas för perioden och i slutet av tidsperioden görs en större utvärdering av resultaten. Utvecklingsplanen för 2020-2024 har förlängts att gälla till och med 30 juni 2025 då en ny plan väntas vara på plats. Storkprojektet utvärderas årligen och avrapporteras i Skånes Ornitologiska Förenings årsbok *Fåglar i Skåne*. Aspekter som häckningsframgång, flyttning, återvändande, habitatkvalitet etc. följs också upp och studeras kontinuerligt i samarbete med forskare på Biologiska institutionen, Lunds universitet. Lunds universitets habitatanalys ligger till grund för mycket av projektets arbete. Alla svenska storkungar ringmärks, både de som kläcks i hägn och de som kläcks i naturen. Lunds universitet kommer att hjälpa projektet att förse några storkar med sändare för att förstå mer om vart de som inte återvänder till Sverige tar vägen. Återfyndsrapporteringar kommer årligen från en rad europeiska länder, i undantagsfall även från Afrika.

Det senaste decenniet har den absoluta merparten av ungarna flyttat söderut. Av åiterrapporteringarna framgår en ökning av fritt häckande par fram till 2020 då 80 par storkar häckade i det fria. Efterföljande år har antalet fritt häckande par dock minskat och 2023 sågs 55 par häcka i det fria. Då de senaste åiterrapporteringarna visar att antalet häckande par i det fria minskat de senaste fyra åren, har Naturvårdsverket begärt vissa kompletteringar. Projektet anger att högpatoget fågelinfluensa kan vara en viktig faktor i sammanhanget. En del av

minskningen beror även på störningar etc. på några av de stabila häckningsplatserna. Trots ovanstående faktorer tror projektet än så länge att minskningen bara är en tillfällig nedgång. Trenden har i flera årtionden innan varit positiv.

Utöver uppfödning och utsättning av storkar så arbetar projektet med att se till att det finns tillräckligt med boplatser i lämpliga områden. Under året har ett trettiotal plattformar tillverkats som ska sättas upp under 2025. Projektet försöker även ständigt ta en mer aktiv del i skapande eller restaurering av våtmarker. Numera är det obligatoriskt vid byggande av utsläppshägn att projektet tillsammans med markägaren utvärderar förutsättningarna att förbättra habitatet i närområdet. Exempelvis skapades två nya våtmarker i Killhult i samband med att projektet släppte ut storkar där. För ändamålet samarbetar projektet även med flera av vattenråden, kommuner, naturvårdskonsulter och markägare. Tillsammans med länsstyrelsen har projektet även tagit fram en folder som riktar sig till markägare som vill förbättra för storkar på sin mark. I de mest attraktiva områdena gör projektet även platsbesök hos markägare för att kunna ge detaljerade råd om vad de kan göra.

Yttrande från Länsstyrelsen i Skåne län

Länsstyrelsen i Skåne län har beretts tillfälle att yttra sig. Länsstyrelsen har inget att erinra mot ansökan om att få släppa ut vit stork. Av yttrandet framkommer i huvudsak följande;

De tre senaste årens vikande siffror, och de stigande siffrorna de tre åren innan, visar på den stora variansen men går inte att dra slutsatser ifrån om långsiktiga trender. Vissa år kommer alltid vara dåliga år, så som störningsår. I Schleswig-Holstein halverades antalet häckande par 2004 jämfört med året innan på grund av dålig väderlek nere i Medelhavsområdet. Med liknande scenarion i åtanke känns inte den numerär man vill nå upp till vara i överkant. Antalet individer man vill sätta ut måste också ses utifrån att naturlig invandring, av storkar utan koppling till Storkprojektet, nästan inte förkommer. Från storkprojektet är man medveten om den svåra balansgången mellan för få eller för många storkar i en och samma häckningsmiljö. Arten vill häcka i grupp men framgången i antal överlevande ungar minskar när antalet par blir alltför många. Man behöver därför hela tiden utvärdera var utsläppshägnen placeras, i förhållande till i första hand tillgången av våtmarker. Länsstyrelsen tar vid tillståndsprövningen av utsläppshägn hänsyn till hur utsläpp av och framtida häckning av storkar påverkar bevarandestatus av andra djur och växter i området.

Restaurering/nyanläggning av våtmarker samt återvätning av marker är pågående arbeten, som för tillfället har politisk medvind. Med tanke på variansen mellan åren i häckningsframgång i förhållande till de faktiska siffrorna, samt den framtida utvecklingen i landskapet på våtmarksområdet, finns det alltså anledning att låta Storkprojektet att fortgå.

Länsstyrelsen rekommenderas att Storkprojektet håller sig ajour med vilka våtmarksprojekt som är på gång, via kontakt med Länsstyrelsens Fiske- och restaureringsenhet. Samtidigt bör det ta några år från realiseringen av sådana projekt tills att de når sitt optimum som födosökslokaler så det är främst för framtida planering.

Skäl

Aktuella bestämmelser

Enligt 41 § jaktförordningen (1987:259) är det inte tillåtet att sätta ut vilt i frihet. Enligt samma paragraf andra stycket får Naturvårdsverket i det enskilda fallet besluta om undantag från detta förbud.

Av förarbetena till jaktlagen (prop. 1986/87:58, s 21 och 68) framgår att utsättning av vilt är en sådan åtgärd som kan vidtas i viltvårdande syfte. Vidare framgår av förarbetena att målet för viltvården bör vara att bevara de arter som tillhör landets viltbestånd och främja en lämplig utveckling av viltstammarna med hänsyn tagen till allmänna och särskilda intressen.

Kungörelsedelgivning av beslutet får ske om en obestämd krets ska delges, vilket framgår av 49 § i delgivningslagen (2010:1932).

Naturvårdsverket bedömning

Undantag från förbudet att vilt inte får sättas ut i frihet

Utsättning av vilt är som huvudregel förbjudet och undantag från förbudet ska enligt Naturvårdsverket meddelas restriktivt. Av Naturvårdsverkets riktlinjer om utsättning av vilda växt- och djurarter i naturen (Dnr 401-3708-08 NI) framgår att utsättningsinsatser med syftet att förstärka populationer ska vara väl underbyggda, förankrade och ha en god möjlighet att lyckas. För vetenskaplig bedömning och kvalitetssäkring av åtgärder är det viktigt att samarbete eller samråd sker med sakkunniga experter på universitet och högskolor.

Innan undantag medges gör Naturvårdsverket en samlad bedömning av ovanstående samt följande kriterier:

- om utsättningen är en åtgärd med viltvårdande syfte,
- om arten förekommer eller har förekommit naturligt inom aktuellt område tidigare,
- utsikten för arten/individerna att klara sig i det vilda,
- möjligheten för arten att inom rimlig tid återetablera sig i området,
- om orsaken till artens försvinnande eller minskning är känd och i sådana fall åtgärdad, samt
- om det finns ett nationellt åtgärdsprogram för arten, där utsättning pekas ut som en åtgärd.

Viltvårdande syfte och förekomst

Vit stork har tidigare förekommit naturligt i Skåne län, men klassades som nationellt utdöd under många år. Syftet med verksamheten är att återskapa en naturligt häckande stam av vit stork i Skåne. Det föreligger därför ett viltvårdande syfte.

Utsikten för arten/individerna att klara sig i det vilda och möjligheten för arten att inom rimlig tid återetablera sig i området

Efter projektet ändrat inriktning 2010 har majoriteten av de utsläppta fåglarna flyttat. De erfarenheter som finns inom Storkprojektet visar att arten återetablerat sig och att antalet fritt häckande par ökat fram till 2020. Trots att antalet fritt häckande par minskat de senaste tre åren anser Naturvårdsverket att projektet fortsatt ska medges undantag för utsättning. Detta då projektet avser att göra en större utvärdering nästa år samt att länsstyrelsen bedömer att det är svårt att dra slutsatser om långsiktiga trender för en treårig nedgång. Projektet följer upp hur

de utsatta individerna klarar sig i det vilda och arbetar med att återskapa livsmiljöer samt boplatser.

Orsaken till artens nedgång är känd och i sådana fall åtgärdad

Orsaken till artens primära försvinnande är känd och projektet arbetar parallellt med andra åtgärder för att återskapa livsmiljöer.

Nationellt åtgärdsprogram för arten

Det finns inte ett nationellt åtgärdsprogram för arten. Arten är enligt den svenska rödlistan 2020 klassad som Starkt hotad (EN).

Vetenskaplig bedömning, kvalitetssäkring och förankring

Projektet samarbetar med forskare på Lunds universitet, vars habitatanalys ligger till grund för projektets arbete. Universitetet kommer vidare att förse ungstorkar med sändare för vidare studier. Projektet samverkar vidare med flera aktörer så som markägare, kommuner, biosfärsområden och länsstyrelsen.

Sammantagen bedömning

Trots att ett nationellt åtgärdsprogram saknas för arten anser Naturvårdsverket ändå att det finns tillräckliga belegg för att bifalla ansökan ytterligare en period. Arten klassas som Starkt hotad (EN), orsaken till artens primära försvinnande är känd och projektet arbetar parallellt med andra åtgärder för att återskapa livsmiljöer. Projektet samverkar med universitet för vetenskaplig bedömning samt andra aktörer för förankring och habitatrestaurering. Vidare tillstyrker Länsstyrelsen i Skåne län vidare utsättning av vit stork. Naturvårdsverket bedömer att beslutet behöver förenas med vissa villkor samt att undantaget i år begränsas till 2025. Detta då projektet ska genomföra en större utvärdering och en ny utvecklingsplan ska tas fram 2025.

Övrigt

Detta tillstånd fråntar er inte ansvar att inhämta andra nödvändiga tillstånd eller dispenser som kan komma att krävas för att få genomföra verksamheten. Sådana tillstånd kan, utöver dispens för verksamhet i skyddade områden vara t.ex. tillstånd för hållande av vilt i hägn och dispens från artskyddsförordningen.

Detta beslut har fattats av biträdande enhetschef Hanna Ek. Vilthandläggaren Jen Edgren har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har även medverkat artskyddshandläggaren Britt Forsén.

Hanna Ek

Jen Edgren

Detta beslut har fattats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Uppllysning om hur man överklagar, se bilaga.

Kopia till:

Länsstyrelsen i Skåne län

Jordbruksverket

Polismyndigheten, region syd

Naturhistoriska riksmuseet

Statens veterinärmedicinska anstalt

Var ska beslutet överklagas?

Naturvårdsverkets beslut kan överklagas hos Förvaltningsrätten i Stockholm.

Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Naturvårdsverket.

Adressen framgår av beslutet. Har överklagandet kommit in i rätt tid överlämnar Naturvårdsverket överklagandet och handlingarna till förvaltningsrätten.

När ska beslutet senast överklagas?

Överklagandet ska ha kommit in till Naturvårdsverket **inom tre veckor** från den dag Ni fick del av beslutet.

Vad ska överklagandet innehålla?

Överklagandet ska vara skriftligt.

I skrivelsen ska Ni ange:

Ert namn, adress, personnummer/organisationsnummer och telefonnummer,

vilket beslut som Ni överklagar t.ex. genom att ange beslutsdatum och ärendenummer,

hur Ni anser att Naturvårdsverkets beslut ska ändras och varför det ska ändras samt

om det finns motparter i ärendet bör Ni ange deras namn, adress och telefonnummer.